

Asia: VN/3437/2019

Oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain muuttaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeustoimittajat ry yleisesti ottaen kannattaa työryhmän mietintöön sisältyvää ehdotusta, joka koskee oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain muuttamista. Mietinnön perusajatus ja lähtökohta journalistisiin tarkoituksiin tehtävän tiedonhankinnan helpottamisesta on Oikeustoimittajien mielestä kannatettava.

Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) nykyinen, elokuusta 2015 voimassa ollut käytäntö luovuttaa journalistisiin tarkoituksiin tietoja valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän osajärjestelmistä on osoittautunut toimivaksi ja tarpeelliseksi. Mahdollisuus keskitettyyn tiedonhakuun on auttanut rikos-, oikeus- ja muiden toimittajien työskentelyä ja uskoaksemme myös ainakin jossakin määrin vähentänyt tuomioistuinten tietopyyntöihin liittyvää työmäärää. On syytä olettaa, että työryhmän ehdottama lainmuutos parantaisi tilannetta edelleen.

Oikeustoimittajat ry haluaa kuitenkin tuoda esille, että mitä enemmän tietopyyntöjä keskitetään tuomioistuimilta ORK:lle, sitä enemmän täytyy kiinnittää huomiota myös tietopyyntöihin vastaamiseen osoitettuihin resursseihin. Nykyään ORK:sta ei useinkaan saa vastausta journalistiseen tietopyyntöön samana päivänä, vaan vastauksen saaminen saattaa toisinaan kestää useita päiviä, jopa yli viikon. Tämä on yleensä riittävä tahti silloin kun kyse on laajempien journalististen selvitysten tekemisestä, mutta nopeassa ja ajankohtaisessa uutistyössä tahti on toinen. Käytännössä toimittajat kääntyisivät ajankohtaisissa uutistilanteissa jatkossakin suoraan tuomioistuinten puoleen, koska tiedot sieltä ovat saatavissa nopeammin. Ilmeisesti työryhmän ehdottama lainmuutos osaltaan itsessään jo helpottaisi ja siten sujuvoittaisi ORK:n työtä tietopyyntöihin vastatessa, mutta nykyisen tiedonvälityksen reaaliaikaisuus on syytä ottaa jatkovalmistelussa ja lainmuutosten käytännön toimeenpanossa huomioon.

Oikeustoimittajat ry ei näe, että työryhmän ehdottama julkisten diaaritietojen luovutus journalistisiin tarkoituksiin vaarantaisi yksityisyyden suojan tietosuoja-asetuksen tai tietosuojalain tarkoittamalla tavalla ottaen huomioon tietosuoja-asetuksen 85 ja 86 artiklat. Sinällään Oikeustoimittajat kannattaa julkisuuslain uudistamista ja kokonaisvaltaista päivittämistä nykyaikaa vastaavaksi.

Työryhmä ehdottaa ORK:n valtakunnallisten järjestelmien henkilötietojen poistoaikaa pidennettäväksi kymmeneen vuoteen. Suunta on Oikeustoimittajat ry:n mielestä oikea, mutta etenkin rikosasioissa kymmenen vuotta on edelleen varsin lyhyt aika. Esimerkiksi elinkautisen vankeuden lähtökohtainen vähimmäiskesto on 12 vuotta. On myös yksittäisiä oikeusprosesseja, joiden kesto ylittää kymmenen vuotta. Oikeustoimittajat ry ehdottaa, että poistoaika pidennetään vähintään 20 vuoteen.

Mäkinen Rami
Oikeustoimittajat ry